

nehote vsi drug za drugim ustali in vzeli kape raz glav, a Ninko je začel:

— Kum moj in oče, naj ti je srečna Marija in naše kumstvo! Bog daj, da bi vse dobro in vse veselje od nje pričakal; naj te tolaži in ti streže v tvoji starosti, da boš se dičil in ponašal ž njo, kakor se narod diči in ponaša s tabo, vse pa v zdravju in veselju za dolgo in na mnogo!

— Bog daj! Amen! — so tiho odgovarjali meščani.

Vsi po vrsti so pili žganje, potem so nekaj pošepetali med seboj, in Ninko Vitolič je prvi stopil v sobo, kjer je bilo dete, in mu položil pod glavo zlat. Za njim župan, za županom Aksentije Smiljanič in za njima vsi drugi po redu in starešinstvu, in vsaki je obdaroval dete. Ko so to storiili vsi po vrsti, je Ikonija naštel dva dukata v zlatu in štiri in pol v srebru in bakru; zvezala je denar v robec ter ga dala popu:

— Na, shrani; to je Marijino!

Potem jo je vzela na roko in jo nesla popu poljubit ter je z Gluvičem odišla v njegovo hišo. Poslovali so se tudi ostali vaščani od popa in odšli, in on je ostal sam kakor suho drevo, in na srce mu je padla žalost.

Dolgo se je upiral srcu, nehoteč »razsrditi Boga«, toda starost ga je zlomila. Pal je z obrazom na posteljo, kjer je še včeraj pokojnica ležala, ter se je bitko razjokal. Solze so mu spirale črne misli, zalile mu počeno srce. Zlomljena ladja je potonila, in nič več se je ne vidi. In samo še, da spanec iz polomljenih koščkov ustvarja nejasne slike.

(Pride še.)

MOLITEV. UTVA. TRST.

V kotu pred razpelo svetim
lučica trepeče,
in k Spasitelju molitev
ustnica šepetke.

Zunaj divja vihra tuli,
jaz pa molim za-te,
jaz pa molim, da bi božji
angel pazil na-te.

Molim, da bi mi ljubezen
tvojo zvesto čuval,
da bi je vihar življenja
s tebe ne izruval.

In vihar me nič ne plaši,
ki divja in ruši —
saj k Spasitelju molitev
šepetam jaz v duši.

JOŽE PLEČNIK. J. F.

Nehote mi prihaja na misel oni resnični »nemo profeta in patria«, če se spominim na našega Plečnika. Kdo je Plečnik? Kdo ga sploh pozna pri nas doma? Naša mila slovenska domovina še ne zna prav ceniti svojih vrednih sinov; velikokrat morajo priti še le drugi, da nam, slepim »rodoljubom«, povedó: evo vam talenta, genija. Takó je tudi sedaj pri Plečniku. Bili so zopet Čehi (kakor enkrat pri Prešernu), ki so nam povedali in pokazali, kdo in kaj je naš Plečnik.

Prekrasne »Volné Směry«*) so posvetile celo januarsko številko arhitektu Jožetu Plečniku. Poleg studije o njem in njegovih delih so prinesle celo vrsto slik, glavno načrtov, map itd.

Eden najlepših Plečnikovih načrtov je načrt za Guttenbergov spomenik, ktereга je naš Plečnik skupaj s O. Schimmkovičem dovršil leta 1898. na Dunaju. Ta načrt je počastilo umetniško razsodišče s prvo ceno in bil bi tudi izveden, če bi bili imeli takrat odločilno besedo pri izvajanju — umetniki. Žalibog pa je zmagala tu filisterska koterija, in Plečnikov ženijalni načrt je bil zapostavljen. Celó ob nje-

*) »Volné Směry« izdaja češko umetniško društvo »Manes«. Ta mesečnik bi si imela naša inteligenca omisliti in opustiti raje druge malovredne »ilustracije«. Naročajo se: Praga II. V Tunich č. 8. Op. pis.

govem imenu so se odločujoči gospodje opotikali, ker je slovansko.

Plečnik je poskušal že enkrat nastaniti se stalno v Ljubljani; ni se mu posrečilo, moral je v tujino. In tu nas morajo še le tujci na-nj opozarjati! Težko je ne pisati satire . . .

MOJA DUŠA. FRAN VALENČIČ. DUNAJ.

V temnih, trudapolnih urah
ti prihajaš, kakor megla,
ti odhajaš, kakor rosa,
žalostna, potrta.

O, zakaj bojiš se mene? —
Kaj so ti pretesne prsi,
tak nemirne kakor morje,
da od tod hitiš.

Odbežali so mi dnovi
in minute davno prošle,
jasne kakor zlato solnce,
črne, kakor noč.

Vsi trenotki, polni raja,
večnolepi, najsvetejši,
plavajo kot črna tica
nad globokim breznom.

V večnih, dolgotrajnih borbah,
v razkosanih harmonijah,
kakor v blaznem nepokoju
s tabo jaz živim.

Pal sem, pal v cvetoče gaje,
pal sem, pal v neskončno morje,
in gasil si v prsih ogenj,
in objel mladost.

A sedaj mi duša plaha . . .
Srce moje, ti si mrzlo . . .
Vsepovsod se meni roga
grehov mojih stud.

SOCIALNI TEMELJI NRAVSTVA. BERTA PAPPENHEIM. PREV. LEDA.

(Nadaljevanje.)

* * *

Med kopo prikazni, katerih škodljivost opazimo morda še le tedaj, ko smo jih

delj časa natančneje gledali, nas takorekoč bôde v oči vprašanje o stanovanjih.

Kdor se je tudi le površno bavil z oskrbovanjem revežev ter imel pri tem priložnosti, da se je osvedočil o stanju, v katerem se nahajajo stanovanja ljudi, ki nimajo nobenih sredstev, se kmalu prepriča, da proti obstoječim nedostatkom nima vse teoretično razmotrivanje nikakoršne vrednosti. Treba-li okrepiti zginjajočo religioznost, ali pa na mesto nje postaviti нравni pouk — potrebujemo li propovedi ali omike — dokler bodo stanovanjske razmere delovale s silo na to, da dobijo ljudje glede obnašanja in čustvovanja debelo kožo, dotlej ne bode padala graja radi posurovljenja na sloje, ki postajajo bolj in bolj surovi, marveč na korporacije, ki ne zastavijo vseh moči, da bi prišle takemu posurovljenju uspešno v okom. So bivališča, v katerih bi se okrog mize, ako bi je bilo, ne moglo zbrati število prebivalcev, ki se morajo tukaj po noči stlačiti vodoravno na najneverjetnejša ležišča.

Sè subjektivnega stališča najemnikov, podnajemnikov in prenočevalcev je njih neobčutljivost glede obnašanja, (ki je danes v mnogih slučajih že prirojena, izvečine pa pridobljena s tem, da se je dotičnik prilagodil neizogibnim razmeram), še sreča zanje. Kajti cela vrsta živalsko-človeških nagnenj in dejstev, v katerih se izražajo, se ne da jednostavno potlačiti ali zatajiti, in zato bi večja rahločutnost povzročila le, da bi množica še bolj in globlje čutila svojo nesrečo.

Z objektivnega stališča pa moramo seveda globoko obžalovati takšno do indolence ali surovosti vodečo topost v stvarih, ki tvorijo lestvico med brezbriznostjo glede dostojnosti in med kršenjem nravnosti.

Kajti navada brani ljudem, da bi vsaki dan in vsako uro spoznavali, kako neznosne in nevredne so razmere, v katerih živijo, in s tem jim gine volja in moč, da